

**Els que he
trobat pel
camí**

Octavi Saltor

(Benemèrit de Girona)

**per
Mn. Camil Geis**

Impossible de fer un article biogràfic de la polifacètica figura d'Octavi Saltor i Soler, una mica documentat, que pugui tenir cabuda en les pàgines d'aquesta revista, ni que fos en una edició monogràfica. Només el vast i dens epistolari que en serva el meu arxiu, ja faria un nodrit i ben interessant volum, ric de referències al moviment cultural de Catalunya de molt més de mig segle ençà. Les referències a Girona i als seus homes, hi són ben abundoses, i és a elles que dedicarem bona part de l'atenció.

Es en terres gironines que fèiem coneixença en la nostra adolescència.

Ambdós havíem nascut —ell a Barcelona—, l'any 1902, l'any de la mort de Verdaguer, la desaparició del qual venia seguida de l'aparició de diversos seguidors de les seves petjades en l'ascensió al Parnàs: nosaltres 2, Fages de Climent (gran poeta empordanès), Rovira i Artigues, Roig i Llop (excel·lent prosista, molt vinculat a Girona)...

La meva relació amb Octavi Saltor va néixer ben aviat —d'estudiants, en uns solemnes Jocs Florals celebrats a l'Escala, pels voltants dels feliços anys XX, organitzats per una simpàtica revista local, que, amb el títol de «Costa Brava», era publicada en aquelles saons, a la citada vila empordanesa. Jocs Florals que foren presidits pel finíssim escriptor-poeta Josep Lleonart, l'insigne traductor de Goethe al nostre idioma: Faust, Herman i Dorotea, i moltes altres obres. Saltor i jo hi anàrem a recollir els nostres primers llores. Ja no ens deixaríem mai més.

L'any 1931 —Saltor ja havia adquirit merecudada reputació de crític i assagista—, presentava al públic el meu primer llibre de poemes, «Balades i Cançons». Qui havia obert la porta, venia a tancar-la, l'any 1975, prologant la meua obra poètica completa, «De Primavera a Reravera».

* * *

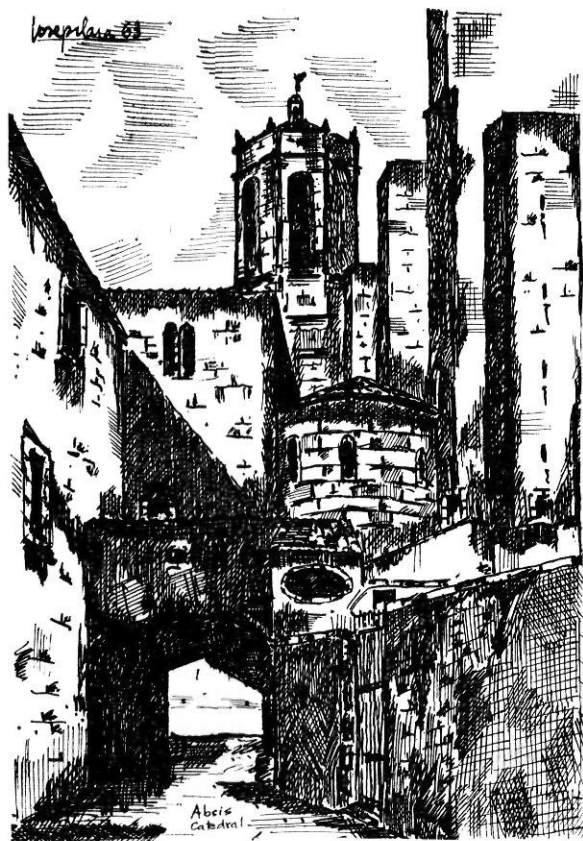
Perquè ningú no pugui dir que m'he deixat portar pels fervors de l'amistat en dibuixar la polifacètica personalitat d'Octavi Saltor, vaig a manllevar la veu dels altres.

Del Arco, l'àgil i agut entrevistador, doblat d'inimitable caricaturista, massa aviat desaparegut, deia en les pàgines de «Tele/eXpres», l'any 1970, parlant amplament i folgadamente del nostre biografiat: «Octavio Saltor, casi no sé qué es, en definitiva: porque es abogado, escritor, poeta, conferenciante, buena persona, trabajador infatigable y está en todas partes».

I jo ho subscriu i em limitaré a adjectivar-ho.

Jurista, de primer rengle.

Escriptor, sobre els més variats temes. En aquest aspecte, Leandre Amigó ha remarcat: «Saltor escriu amb un estil dinàmic i amb una adjectivació que com més un s'entreté a analitzar-lo, comprova que no pot ser més exacte».

En vers i en prosa, Octavi Saltor ha demostrat a bastament ser un gran enamorat de Girona.

Poeta, de numen i d'ofici. En el pròleg al llibre de poemes «Port-Salvi», Bofill i Ferro escrivia: «Els bellíssims sonets d'Octavi Saltor... són tan coratjosos i agosarats, d'una bel·licositat tan pura i alhora tan fastuosa, que ens ofereixen la visió d'una lluita oberta i franca entre el poeta i un tema que contradiu essencialment la naturalesa d'ell mateix, el seu gust de la forma, la necessitat del seu esperit de realitzar-se en aquesta».

Conferenciant, amplament erudit i precís i orador dens i brillant. Dídac Parellada, en aquest aspecte, deia d'ell a les pàgines del «Diario de Barcelona» del 15 d'abril de 1972: «En sus discursos es exuberante, vivo y ceñido geométricamente a las ideas que presenta y desarrolla. No hay duda que posee un maravilloso dominio del lenguaje».

* * *

Donarem una relació esquemàtica de la bibliografia d'Octavi Saltor: «Les idees literàries en la Renaixença Catalana», Premi Pelfort de l'any 1933, obra publicada l'any següent.

«Cendra Votiva», llibre de poemes, amb pròleg de Josep M.ª López-Picó, publicat l'any 1952.

«Antologia dels Jocs Florals», 1954.

«Port-Salvi», llibre de sonets, 1955.

«El rescat diví», llibre de sonets, 1979, prefaci del Dr. Narcís Jubany.

«Aportacions inèdites a una trilogia literària barcelonina. López-Picó, Maragall, Matheu». Discurs d'entrada a l'Acadèmia de Bones Lletres, 1970.

Com a publicista en l'àrea de la premsa, són a milers els articles publicats sobre els més diversos temes: professionals, artístics i literaris, i porta fets més d'un centenar de pròlegs, de tons més aviat encomiàstics i esperonadors. A remarcar, per la seva categoria assagística, els pròlegs escrits per a obres completes: les de Josep M.ª López-Picó, les de Josep M.ª de Segarra i les meves, ja citades.

* * *

He encapçalat l'article amb el títol de «Octavi Saltor, benemèrit de Girona», un títol no pas arbitrari, car el nostre biografat ha vingut demostrant, al llarg de la seva vida literària, ésser un gran enamorat de Girona, de les seves comarques i dels seus homes. Qui sap si se n'enamorarà fulminantment en els citats Jocs Florals de l'Escala, on havíem fet coneixença i amistat.

Ja l'any 1922, publicava al setmanari «El Gironès», una sèrie d'articles encapçalats amb el títol «Poetes de Girona», on parlava d'autors ja consagrats —Miquel de Palol, germans Masó i Valentí, Mn. Lluís G. Pla—, i dels que anàvem pujant: Joan Badia, Mn. Xavier Carbó, Mn. Joan M.ª Feixas, Joan Mínguez, Mn. Francesc Gay, Alfons Fernàndez Burgas, Narcís Jofre... I a mi també m'hi entaforava.

Joan Badia morí molt jove, havent ja produït molt. Octavi Saltor, a «Revista de Poesia» que publicava Marià Manent a Barcelona, li dedicà un extens article, un veritable assaig, amb el títol de «Joan Badia, Poeta de Girona».

En el llibre «Les idees literàries en la Renaixença Catalana», Saltor s'estén en comentaris sobre moltes figures literàries de terres gironines, en el sentit més ample de la paraula. En citaré els noms, per ordre alfabètic, fent cas omís de valoracions: Salvador Albert, Prudenci Bertrana, Bofill i Mates, Agustí Calvet, Víctor Català, Pere Coromines, Fages de Climent, Tomàs Garcés, Francesc Gay, Camil Geis, Eduard Girbal, Ramon Masifern, Joan Mínguez, Anicet de Pagès de Puig, Miquel de Palol, Roig i Llop, Joaquim Ruyra, Josep Tharrats... i qui sap si me'n deixo algun, per inadvertència.

He parlat dels innombrables articles que havia publicat en diversos diaris i revistes. Potser no n'hi ha cap en tot Catalunya que no s'hagi honorat amb el seu nom i, amb tota seguretat, després de la premsa de Barcelona és la de Girona i comarques a la qual ha més assiduament col·laborat. Citem, a vol de ploma: «Diario de Gerona», «El Gironès», «Costa Brava», i «Ancora», de Sant Feliu de Guíxols, «Canigó» i «Vida Parroquial», de Figueres, «Emporion», de la Bisbal, «Pyrene», d'Olot...

Digne de figurar en lloc destacat en una Antologia de poetes cantors de Girona és el tríptic de sonets «Enyors de Girona», que figura en el llibre «Cendra Votiva», on també hi ha un sonet que escrigué per al recordatori exequial de la meva mare, sonet emotiu, gairebé improvisat, que tinc, naturalment, en molta estima, que té per títol «La mare del sacerdot poeta».

M'abelleix de reproduir el tríptic de sonets «Enyors de Girona».

I

Adéu, Girona, comiat dels dies,
mort de l'estiu i pluja de Tots Sants!
Adéu polsim alat de melangies;
les de demà i d'avui, i les d'abans!

Adéu, els frisaments i les follies;
adéu, les brises, les colors i els cants!
Ja volen massa baixes les falsies
i els portals engoleixen els infants.

Adéu, Girona! Passa l'hora meva.
Apar que els anys hagin finit llur treva
i que, Ciutat, m'he fet tan vell com tu.

I quan acabi ma jornada aspriva
em semblarà, si m'has estat esquivada,
que al meu retorn no trobaré ningú.

II

Ample frisar d'arbreda imperial
vora dels rius. La boira recollida
diu murmuris idíllics, cel endalt,
i bressa la Ciutat, mig abaltida.

En el relleu de l'hora tardoral
que la Devesa fa semblar brunyida,
l'esclat immòbil de la Catedral,
en la posta, la Urbs deixa esculpida.

Però si els verds triomfen de l'albada
i és vencedor l'or vell en el ponent,
les pedres i les aigües, lentament,

ens broden una visió encantada
on reposa el vol de la mirada
i on a segles reula el pensament.

III

Adéu, Girona! Enyor de cada tarda
de solitud planyívola i errant,
quan se'ns atura l'ànima covarda
i dins la lira s'arruix el cant.

Adéu, Girona! Companyia isarda
d'aquella joventut massa distant.
Ara, de lluny, ma vida encara guarda
de tu, remot, un aleteig fragant.

Després, jo seguiré la meva ruta.
la meva fantasia serà enduta
pel brill del món i el seu regust amarg.

Però en cada tardor veuré guspines
del teu or, i la fressa de tes Fires.
Mai ja el record no et passarà de llarg.

I què podríem dir de «Port-Salvi», evocatiu de la nostra «Costa Brava», amb una sèrie de sonets suggerents, densos de pensament i mes-trívolament estructurats, com tots els seus. (No oblidem que el sonet és la seva forma mètrica preferida).

* * *

Com hem vist al principi de l'article. Del Arco deia que Saltor és «trabajador infatigable y está en todas partes». Doncs, sí, ha format part de moltes corporacions: regidor de l'Ajuntament de Barcelona, d'elecció popular, Secretari de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, Membre del «Far de Sant Cristòfol», de la Junta Constructora del Temple de la Sagrada Família, del Patronat de la Muntanya de Montserrat, de la Junta Consultiva de l'Orfeó Català, del Patronat de la «Fundació Pau Casals», acadèmic de l'Acadèmia de Bones Lletres, i, precisament, representant d'aquesta corporació en el Consistori dels Jocs Florals de Barcelona...

En aquests punts suspensius finirem l'article, no sense posar en relleu la seva activa intervenció en la vida d'aquesta secular institució, «Arrel Clàvia» de la nostra Renaixença. Ell acabdillà els homes (Oller i Rabassa, Saqarra, Graugés...), que tant van treballar per la recuperació de la històrica institució, interdita durant llargs anys, a remolc dels avatars de la política. Aquest seu eficient amor a una venerable institució pairal com aquesta és digne d'ésser remarcat en un país d'amors tan inestables com el nostre.

Octavi Saltor és Mestre en Gai Saber dels Jocs Florals de la Ginesta d'Or, de Perpinyà, i del Felibrige, d'Avinyó.

A més a més, ha secundat les iniciatives de totes les poblacions que han volgut inscriure Jocs Florals i altres concursos literaris en els programes de llurs festes cíviques, concursant-hi o formant part de Jurats. Que ho cinguin, si no, els annals dels clàssics Jocs Florals de Girona, èmuls, un temps, dels seculars de Barcelona. Aquests, celebrats el primer diumenge de maig, obrien el bon temps, la primavera; els altres, celebrats per Tots Sants, en plenes Fires i Festes de Sant Narcís, tancaven el bon temps, la reravera.

Alludia a aquesta vella Festa Mn. Joan Maria Feixas —el poeta d'«Eglogues i altres poemes», que tan entusiàsticament prefacià Joaquim Ruyra—, en el poema «Vespre de Tots Sants a Girona», quan deia:

Encara una sentor de Jocs Florals
t'esponja, i en tes ombres immortals
voleien mots de poesia viva...

Octavi Saltor s'hi feia reiteradament present, adés a recollir llorers, adés col·laborant a repartir-ne.